Operant indlæring

Konsekvens af adfærd og handling

DANMARKS JÆGERFORBUND

Ønsket adfærd eller handling.

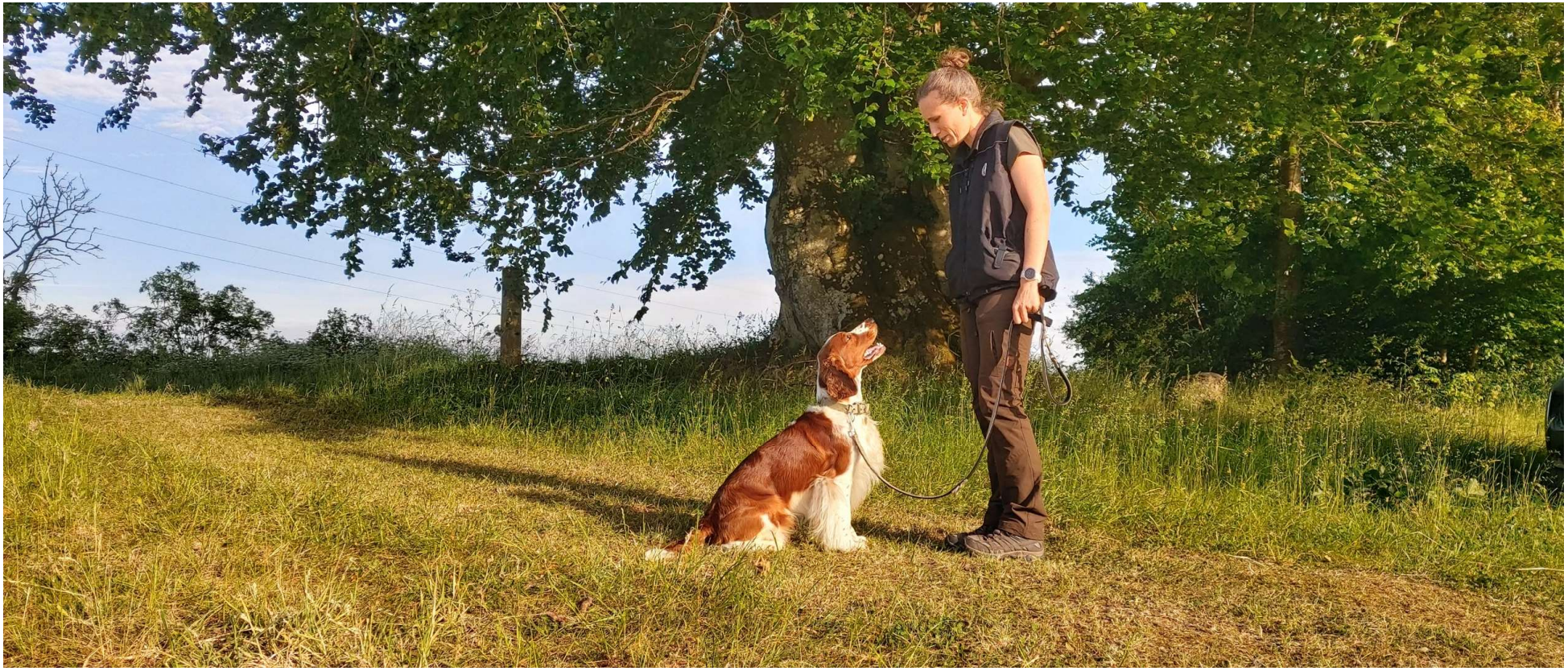

DANMARKS JÆGERFORBUND

Operant indlæring - grundprincipper

Under klassisk indlæring er responsen udløst i hunden (refleks). Hunden forbinder to handlinger med hinanden, der udløser refleksen.

Under operant indlæring er responsen afgivet af hunden. Hunden tilbyder en bestemt adfærd ifm. en bestemt handling. Konsekvens af handling.

Operant indlæring fokuserer på, hvordan adfærd ændres, som et resultat af de konsekvenser, adfærden har.

Hunden har mulighed for at kontrollere sin egen respons. Altså at vælge adfærd og forstærkning.

En naturlig læringsform for hunden.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Praktiske eksempler

- Hunden tilbyder adfærd ved at sætte sig, og forstærkes i adfærden med klik og godbid.

  Konsekvens af handling = dopamin/mad.

  Kommandoen *sit* lægges på, og når hunden har både kendskab og forståelse for kommandoen udføres denne altid. Når som helst – hvor som helst.

- Hunden lægger et søg op mod vinden, så den fanger færten af en agerhøne. Det gør hunden mere tilbøjelig til at søge på den samme måde igen. Den forstærkes naturligt i handling, som den selv har valgt.

- Hunden følger førerens tegn, og løber på hans kommando til højre. Den finder et udlagt apportemne. Det gør hunden mere tilbøjelig til fremover at følge denne kommando. Den forstærkes i korrekt adfærd (kommando).

DANMARKS JÆGERFORBUND

Hvad gør hunden, hvis vi laver denne kommando 40 gange under indlæring UDEN, at hunden får en belønning eller bliver forstærket?

DANMARKS JÆGERFORBUND

Operant respons

En adfærd, som afføder konsekvenser (får noget/får ikke noget), og som ændres af disse konsekvenser.

Sit. Hunden ”styrer” sin egen forstærkning (dopamin/godbid).

Hunden styrer forstærkningen med sin respons, og vi kan styre hundens respons med vores forstærkning.

Hundens respons er blevet operant.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Konsekvenser

Konsekvens = stimulus

To vigtige virkninger på responsen:

1. ***Øge sandsynligheden*** for, at hunden gentager denne respons (forstærkning).

2. ***Mindske sandsynligheden*** for, at hunden gentager denne respons (manglende forstærkning)

DANMARKS JÆGERFORBUND

Forstærkning

Forstærkning er nøgle-elementet i operant indlæring.

Vigtigt at forstå, at forstærkere skal have værdi for hunden. F.eks. mad.

En stimulus (dygtiiig), som følger efter en respons er ikke en forstærker, før den har øget sandsynligheden for at responsen gentages.

Ros er kun en forstærker, hvis ros faktisk forstærker den ønskede respons.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Forstærkere

Primær forstærker har en umiddelbar biologisk værdi for hunden (mad).

Sekundær forstærker (klikker, håndtouch, lyd med munden osv.) er en forstærker, som vi lærer hunden at associere med den primære forstærker.

Klikker (neutral) er et centralt element i moderne hundetræning - og er en sekundær forstærker (Ingen biologisk værdi).

DANMARKS JÆGERFORBUND

Operant indlæring

Forstærkningen skal være effektiv. Det betyder, at det skal have værdi for hunden. Derfor er godbider en effektiv forstærkning, men også bold, dummy m.m. kan benyttes som forstærkning (sekundære).

Forstærkning skal falde øjeblikkeligt. Limbiske system har ikke tidsfornemmelse, alt foregår i nuet. Forstærkning skal falde i det øjeblik den ønskede adfærd forekommer. ”Straf” f.eks. *nej* skal også falde i det øjeblik den ikke ønskede adfærd forekommer.

Pauser er vigtige i forhold til indlæring, og inddeles i korte og længere pauser.

Erfaringen viser, at korte pauser i træningen har en effekt, dog ikke så udpræget som ved lange pauser. Tommelfingerreglen er 4-5 gentagelser, hvorefter en kort pause, der kan defineres som *fri*, giver hunden et kort pusterum, inden læringen fortsættes. En pause kan varierer fra 5 sekunder til flere dage.

DANMARKS JÆGERFORBUND

Refleksion

1. Tænk på en ”problemadfærd”, og find en løsningsmodel ud fra jeres viden om indlæringsprincipper.

2. Prøv at komme med eksempler, hvor I - uden at tænke over det - har operant indlært en øvelse, og denne er overgået til klassisk indlæring.